

1. y ekseninde $A(0, -1, 0)$ noktasında $Q_1 = -1 \mu\text{C}$, $B(0, 1, 0)$ noktasında $Q_2 = -4 \mu\text{C}$ değerinde iki noktasal yük mevcuttur.
  - (a) Eksen üzerindeki herhangi bir $M(0, y, 0)$ noktasında duran $q = 1 \mu\text{C}$ luk bir yüke etkiyen kuvvetin genel ifadesini yazınız. Bu yük hangi noktada iken dengede kalır?
  - (b) Bir diğer $q_2 = -2 \mu\text{C}$ yükünün dengede duracağı noktayı belirleyiniz.
  - (c) Bu yüklerin dengede kalacağı uzayda başka noktalar (y ekseninde olması gerekmeyen) var mıdır? Nasıl belirlenir?
  - (d) q yükünü $P_1(0, 0, 0)$ noktasından $P_2(0, 0, 1)$ noktasına götürmek için dışardan yapılması gereken işi hesaplayınız.
  - (e) q yükünü bu kez bulunduğu $P_2(0, 0, 1)$ noktasından $P_3(0, 0, -1)$ noktasına götürmek için dışardan yapılması gereken işi hesaplayınız.
  - (f) q yükünü $P_1(0, 0, 0)$ noktasından doğrudan doğruya $P_3(0, 0, -1)$ noktasına götürmek için dışardan yapılması gereken işi hesaplayınız.
2. z ekseninde düzgün dağılmış (uniform) sonlu bir çizgisel yük dağılımına ilişkin ($\ell_1 < z < \ell_2$) yük yoğunluğu $\rho_l = sbt \text{ [C/m]}$ olarak biliniyor.
  - (a) Uzayın herhangi bir noktasındaki elektrostatik alan vektörünün (silindirik koordinatlarda) ifadesini bulunuz.
  - (b) $\ell_1 \rightarrow 0, \ell_2 \rightarrow \infty$ limit durumunda alan ifadesi ne olur?
  - (c) $\ell_1 \rightarrow -\infty, \ell_2 \rightarrow \infty$ limit durumunda alan ifadesi ne olur?
  - (d) Sonsuz uzaklarda potansiyelin ifadesi nedir?
  - (e) Sonsuz uzun çizgi halinde ($\ell_1 \rightarrow -\infty, \ell_2 \rightarrow \infty$) $\vec{E}$ ve V arasındaki ilişkiyi kullanarak potansiyel fonksiyonunu hesaplayınız. (Buna logaritmik potansiyel diyoruz.)
  - (f) Sonsuz uzun çizgi halinde ($\ell_1 \rightarrow -\infty, \ell_2 \rightarrow \infty$) elektrostatik alan vektörünü Gauss formülü yardımıyla bulunuz.
  - (g) Sonlu veya yarı sonsuz çizgisel yük halinde Gauss Formülü kullanılabilir mi? Nedenlerini belirterek açıklayınız.

3. $z = 0$ düzlemi üzerindeki a yarıçaplı bir dairesel yüzey (disk) üzerinde düzgün dağılmış (uniform) yüzeysel yük dağılımına ilişkin yük yoğunluğu $\rho_s = sbt$ [C/m²] olarak biliniyor.
- (a) Uzayın herhangi bir noktasındaki elektrik alanın integral ifadesini yazınız.
  - (b) z ekseninde herhangi bir $(0, 0, z)$ noktasında elektrostatik alan vektörünün ifadesini bulunuz.
  - (c) Yukarıda bulduğunuz ifadede $z \rightarrow 0$ ve $a \rightarrow \infty$ limit hallerini ayrı ayrı hesaplayarak karşılaştırınız.
  - (d) Dünya yüzeyini düzlem ve üzerindeki yüzeysel yük yoğunluğunu da sabit kabul ederek üzerinde -1 nC yük bulunan 5 gramlık bir balonun 2 metre yükseklikte denge halinde kalması için dünya üzerindeki yüzeysel yük yoğunluğunun ne olması gerektiğini belirleyiniz. (İpucu: $a \rightarrow \infty$ limit halinde bulduğunuz elektrik alandan faydalanarak elektrik ve kütle çekim kuvvetlerini eşitleyin.)
  - (e) Bu balonu bulunduğu noktadan 1 metre aşağıya indirmek için elektrik alana karşı ne kadar iş yapılmalıdır?
  - (f) Sonsuz geniş yüzeysel yük halinde ($a \rightarrow \infty$) elektrostatik alan vektörünü Gauss Formülünü kullanarak bulunuz.
4. Yarıçapı a olan bir kürenin içinde küresel koordinatlardaki ifadesi $\rho_v = k_0/r^2$ [C/m³] şeklinde verilmiş bir yoğunluğa sahip hacimsel bir yük dağılımı mevcuttur.
- (a) Kürenin içindeki toplam yükü bulunuz.
  - (b) Kürenin içinde ve dışında elektrik alanı Gauss formülünü kullanarak bulunuz.
  - (c) Kürenin içinde ve dışında potansiyel fonksiyonunu bulunuz.
  - (d) Kürenin içinde ve dışında $\text{div } \vec{D}$ yi hesaplayarak $\text{div } \vec{D} = \rho_v$ denkleminin sağlandığını gösteriniz.